

Inspraak K3/Grondbank GMG op het concept Aanvullingsbesluit Bodem Omgevingswet

11 september 2018

Met veel belangstelling hebben wij kennis genomen van het concept Aanvullingsbesluit Bodem dat 10 juli jl. door u gepubliceerd is. Tot onze tevredenheid zijn er vele verbeteringen in het nieuwe bodembeleid doorgevoerd en zijn zaken beter op elkaar afgestemd. Onnodige administratieve handelingen, dubbele meldingen en bepaalde vergunningen zijn onder het motto van de Omgevingswet "Eenvoudig Beter" zoveel mogelijk voorkomen. Over het algemeen dus een positief beeld. Toch zijn er nog een aantal onderdelen en artikelen die volgens ons nog verbeterd zouden kunnen worden, zowel op hoofdlijnen als op detail niveau. Hieronder lichten we die verder toe.

Algemeen:

1. *Beperken maatwerk; ongelijk speelveld voorkomen*

Belangrijk uitgangspunt van het aanvullingsbesluitbodem is dat het Rijk zo min mogelijk regels stelt en dat meer op lokaalniveau door gemeenten, waterschappen en provincies invulling aan het besluit wordt gegeven. In vergelijking met het huidige bodembeleid wordt er in het aanvullingsbesluit Bodem meer ruimte geboden voor lokaal maatwerk. Met name voor het toepassen van grond vinden wij dit een zorgwekkende ontwikkeling. Om ongewenste transporten van grond en bagger over grote afstanden te voorkomen is juist een gelijkwaardig beschermingsniveau voor mens en milieu en een gelijk speelveld voor bedrijven nodig. Een diversiteit aan verschillende lokale regels levert daarnaast ook administratief de nodige extra lasten op en verkleint het inzicht in toepassingsmogelijkheden voor grond en bagger. Wat ons betreft een onwenselijke situatie. Ook vanuit het oogpunt van handhaving. Op zich zijn wij niet tegen de mogelijkheid om lokaal maatwerk te leveren, wij hebben alleen onze sterke twijfels dat er op lokaal niveau voldoende kennis aanwezig is om goed en gedegen lokaal maatwerk vast te stellen. En met name ook de consequenties kunnen inschatten van het stellen van maatwerk. Bovendien zorgt lokaal maatwerk ook voor extra capaciteit aan handhaving op lokaal niveau. Op dit moment is onze ervaring dat dit slecht sporadisch aanwezig is. Wat ons betreft moet daarom mogelijkheid tot maatwerk sterk beperkt blijven tot situaties waar de lokale omstandigheden nopen tot lokaal maatwerk in afwijking op de Rijksregels en dient zich te beperken tot lokaal grondverzet.

2. *Diepe Plassen vergunningsplichtige activiteit*

Voor het toepassen van grond en bagger in diepe plassen is in het Aanvullingsbesluit Bodem in artikel 4.1270 een apart artikel opgenomen waarin verwezen wordt naar het Besluit bodemkwaliteit en de kwaliteit van grond en bagger die geschikt is voor toepassing in een diepe plas. Hiermee wordt de link gelegd naar het nieuwe Milieu Hygiënische Toetsingskader (MHT) voor toepassen in diepe plassen. Dit MHT is inmiddels dusdanig ingewikkeld en complex geworden dat wij pleiten om voor het specifiek toepassen in diepe plassen een vergunningsplichtige activiteit te maken onder de Omgevingswet. Dit voorkomt naar onze verwachting verder ook een hoop maatschappelijke weerstand, zoals recent dit jaar weer tot diverse Kamervragen heeft geleid. Het herinrichten van een diepe plas en het toepassen van grond en bagger om dit te realiseren is een zorgvuldig proces dat transparant dient te zijn naar de omgeving toe. Een vergunningsstelsel juist voor dit soort initiatieven zorgt voor voldoende controle, transparantie en inspraak voor zowel omgeving als bevoegd gezag.

3. *Overgangsrecht*

In artikel XV is het overgangsrecht uitgewerkt. In lid 3 is voor het toepassen van grond en bagger in een diepe plas een overgangstermijn van slechts 3 jaar aangegeven. Wat inhoudt dat tot 3 jaar nadat het besluit definitief van kracht is er nog conform de huidige wet- en regelgeving van het Besluitbodemkwaliteit en de Circulaire Diepe Plassen toegepast kan worden. Een overgangstermijn van slechts 3 jaar is voor ons volstrekt onacceptabel. Herinrichtingen van diepe plassen zijn door de grote hoeveelheden grond en bagger die nodig zijn vaak langjarige projecten. Projecten die we nu in uitvoering hebben of die nog voor 2021 in uitvoering gaan hebben allemaal een looptijd van maximaal 10 jaar. De hele exploitatie en realisatie is gekoppeld aan deze termijn. Dit is in veel gevallen ook zo vast gelegd in een Nota Bodembeheer en Locatiespecifiek Beleid. Met een overgangstermijn van slechts 3 jaar en de verwachting dat het nieuwe MHT een flinke beperking oplevert in het aantal toe te passen partijen grond en bagger in een diepe plas komt de realisatie van herinrichtingen van diepe plassen qua tijdsduur alsook financieel in gevaar. Wij pleiten er dan ook voor om de overgangstermijn voor toepassen in een diepe plas te verlengen naar maximaal 10 jaar, zodat lopende initiatieven conform de afgesproken spelregels uitgevoerd en afgerond kunnen worden. Dit is dan ook lijn met het algemene gedachtegoed van de Omgevingswet en de uitgangspunten van het overgangsrecht, waarin o.a. het volgende wordt genoemd:

2°. Rechtszekerheid

Het overgangsrecht moet de rechtszekerheid borgen en voorkomen dat onduidelijkheid ontstaat over de vraag welke van de bestaande regels straks – na inwerkingtreding van de Omgevingswet – nog gelden. Enerzijds mag er geen rechtsvacuüm ontstaan tussen de huidige en de nieuwe regelgeving en anderzijds mogen er geen dubbelingen in rechtsregimes voorkomen. Dit uitgangspunt voorkomt dat bestaande rechten van burgers en bedrijven worden aangetast. Zo worden – om hun geldigheid te laten behouden – alle ontheffingen en vergunningen waarvoor de nieuwe omgevingsvergunning in de plaats komt, van rechtswege aangemerkt als omgevingsvergunning. Daarnaast voorziet dit wetsvoorstel, zoals gebruikelijk, waar mogelijk in ‘eerbiedigende werking’ voor lopende procedures. Dit betekent dat lopende procedures volgens het oude recht worden afgehandeld. Of om een metafoor te gebruiken: de spelregels worden tijdens het spel dus niet veranderd.

Een overgangstermijn van slechts 3 jaar voor toepassing in diepe plassen is overigens in tegenstrijd met lid 2. waarin de overige toepassingen van grond en bagger genoemd worden en waarvoor een veel ruimere overgangstermijn is opgenomen.

4. *Verspreiden van baggerspecie*

Het verspreiden van baggerspecie wordt met het aanvullingsbesluit Bodem verruimt van het aangrenzend perceel tot aan een afstand van 10km. Onder het verspreidingskader valt ook de mogelijkheid om dit via een zogenaamd weilanddepot op 1 plek te verspreiden. De huidige MsPAf-toets waarmee aangetoond wordt of bagger voldoet aan het criterium van verspreidbaar is hiervoor herzien. Vanuit milieuhygiënisch oogpunt kunnen wij niet begrijpen waarom er voor gekozen is om bagger van deze kwaliteit over een grotere afstand te willen verspreiden. In de huidige praktijk blijkt namelijk al vaak dat verspreidbare bagger tevens overeenkomt met bagger klasse B of getoetst aan de normen van de landbodem aan klasse industrie. Dat dit lokaal direct aangrenzend aan het te baggeren gebied weer wordt verspreid is vanuit milieuhygiënisch oogpunt nog te begrijpen, oprekking naar 10km niet. Dit staat haaks op het stand-still principe op gebiedsniveau. Hierdoor zal de algehele kwaliteit van een groot gebied juist achteruit gaan. Wij pleiten er dan ook voor om deze mogelijkheid om verder weg de bagger te verspreiden op te nemen in het lokale maatwerk en het als Rijksregel terug te brengen tot verspreiden over het aangrenzend perceel. Mocht hier om goed onderbouwde redenen niet voor gekozen worden dan is ons voorstel om het toestaan van weilanddepots

binnen een afstand van 10km binnen de omgevingswet goed te koppelen aan de ruimtelijke regels die gelden op perceelsniveau en dit ook goed terug te laten komen in de melding die voor een weilanddepot in het kader van het aanvullingsbesluit Bodem nodig is. Wij constateren op diverse plekken in Nederland op dit moment nog weilanddepots die niet conform alle wet- en regelgeving worden aangelegd, met vaak maatschappelijk onrust tot gevolg.

5. Terminologie

Zowel in de definities als in sommige artikelen (bijvoorbeeld 4.1245) is er voor gekozen om andere termen te gebruiken voor bepaalde klassen grond en bagger. Buiten het feit dat op diverse plekken de termen van 'niet verontreinigd', 'licht verontreinigd', 'matig verontreinigd', 'zwaar verontreinigd' en 'ernstig verontreinigd' door elkaar heen gebruikt worden, vinden wij de woordkeuze erg ongelukkig en verwachten wij dat hierdoor onnodig mee maatschappelijke weerstand zal gaan ontstaan wanneer activiteiten verricht gaan worden met grond en bagger. Wij pleiten er dan ook voor om de nu veelal negatieve termen te wijzigen in meer positieve categorieën. Waarbij ons voorstel is om onderstaande indeling te gebruiken:

-niet-verontreinigd	→	schoon of vrij toepasbaar	= Aw-2000
-licht- en matig verontreinigd	→	herbruikbaar of toepasbaar	= A, B, Wonen en Industrie
-zwaar- en ernstig verontreinigd	→	niet-toepasbaar	= >I

6. Waterbodems

In zijn algemeenheid is de relatie tussen de bodem en de waterbodem onduidelijk. De term waterbodem wordt in het aanvullingsbesluit wel regelmatig gebruikt. Zodra waterbodem ontgraven wordt is er sprake van baggerspecie. Welke regels er dan gelden met betrekking tot met name graven en opslaan van waterbodem is in relatie tot de regels op de landbodem (er vanuit gaande dat dit met bodem hier in het besluit bedoelt wordt; ook dit is niet duidelijk) niet duidelijk. Blijven hier de regels gelden van het besluit Bodemkwaliteit en de huidige Waterwet? Zo ja dan is een goede afstemming met deze wetgeving nog nodig.

Artikelsgewijs:

§ 3.2.21 Opslaan van grond en baggerspecie

Voor het opslaan van nog niet definitief gekwalificeerde (niet voor zien van een milieuverklaring) grond en baggerspecie willen wij graag verduidelijkt zien onder welke MBA dit valt. Is dat artikel 3.48k (algemene regels) of artikel 3.200a (vergunningplicht aangewezen in 3.200b)? Wij nemen aan dat de opslag van niet-gekwalificeerde grond en baggerspecie onder de vergunningplichtige activiteit valt.

§ 4.121 Opslaan herbruikbare grond en baggerspecie

In de titel staat "scheiden" terwijl onder het toepassingsbereik gesproken wordt van "samenvoegen". Wij nemen aan dat "scheiden" in de titel moet worden aangepast naar "samenvoegen".

Aan samenvoegen van partijen tot maximaal 25 m³ worden geen beperkingen gesteld. Bij artikel 4.1246 lid 2 kunnen hiermee de onderdelen c. e d. worden samengevoegd tot "en aanduiding of partijen worden samengevoegd tot een partij die groter is dan 25 m³". Onderdeel e. is een overbodig meldgegeven, zeker als gegeven dat ten minste vier weken vooraf moet worden gemeld. De kwaliteitsklasse volgt automatisch uit de kwaliteit voor samenvoeging van partijen. Onderdeel e. moet worden geschrapt.

In artikel 4.1247 worden per partij drie gegevens verplicht gesteld te administreren. De herkomst, de kwaliteitsklasse en de milieuverklaring (er staat per abuis nog kwaliteitsverklaring). Dit kan vereenvoudigd worden naar enkel de milieuverklaring. Hierin is de kwaliteitsklasse al verplicht vastgesteld. Ook de herkomst hoort in de milieuverklaring te zijn opgenomen. Dit laatste zullen wij nog bepleiten bij de opmerkingen op de aanpassing van het Bbk.

In artikel 4.1249 wordt gesteld dat hemelwater dat in contact is geweest met opgeslagen grond weer over die grond moet worden gespreoid. Dit is een vrijwel onuitvoerbaar bepaling. Er is geen bodemvoorziening vereist bij de opslag in het algemeen zal het hemelwater dan ook in de bodem infiltreren. Als er opslag plaatsvindt op een bestaande dichte verharding, dan is deze vloer al voorzien van een hemelwateropvang en afvoer, meestal op een (bedrijfs)riool, en gelden hiervoor al regels m.b.t. de lozing. Verder merken we op dat het ontbreken van een verplichting tot bodembeschermende voorzieningen stoelt op het gegeven dat het water dat in contact is geweest met herbruikbare grond vrijwel geen verontreiniging daaruit meeneemt (zie nota van Toelichting pagina 121). Daarbij is het nationaal beleid om zoveel mogelijk hemelwater in de bodem te laten infiltreren. Als het hemelwater infiltreert is er geen sprake van een afvalwaterstroom en wordt automatisch invulling gegeven aan het oogmerk van dit artikel. Met dit alles verzoeken wij om artikel 4.1249 te schrappen.

Bij artikel 4.1254 merken wij op dat niet meer voorzien wordt in een algemeen verbod op het splitsen van samengevoegde partijen licht verontreinigde grond en baggerspecie. Maar wellicht dat dit in de Rbk achterblijft.

§ 4.123 Toepassen van grond en baggerspecie

Als het verspreiden van baggerspecie plaats mag gaan vinden tot 10 km van de herkomstlocatie zijn wij van mening dat ook voor deze functionele toepassing (artikel 4.1264 1^e lid onderdeel h.) het melden van de gegevens onder artikel 4.1263 2^e lid onderdelen a. (functionele toepassen verspreiden baggerspecie), b. (de totale hoeveelheid die wordt toegepast) en c. (de kadastrale aanduiding van de toepassingslocatie) hierop van toepassing horen te zijn. Wij verzoeken het 3^e lid onderdeel d. van artikel 4.1262 hierop aan te passen.

Bij artikel 4.1263 1^e lid onderdeel a. wordt gevraagd van iedere partij de verwachte einddatum van toepassing door te geven aan het bevoegd gezag. Dit is een nieuwe eis en dus een lastenverzwaring voor het bedrijfsleven t.o.v. het Bbk. In het verbetertraject Bbk is deze verzwaring ook niet aan de orde geweest. De belofte is om geen lastenverzwaringen in te voeren en regels van het Bbk, zover het geen verbetering betreft, beleidsneutraal over te nemen. Wij verwachten dat de overheid zich aan dit uitgangspunt zal houden en minimaal het doorgeven van de verwachte einddatum per partij schrapt. Zoals boven aangegeven zijn wij evenwel bereid om de verwachte start en einddatum van het hele project in de melding onder te brengen.

Bij artikel 4.1269 over grootschalige toepassingen merken wij op dat het grootschalig toepassen in een afdeklaag van een saneringslocatie of in een afdeklaag van een stortplaats niet meer mogelijk blijft. In eerdere discussie over deze mogelijkheid is geconcludeerd dat indien de inrichting van een sanerings- of stortlocatie hier om vraagt, er geen rede is om de grootschalige toepassing hier niet toe te staan. Natuurlijk moet ook in deze gevallen er een functionele rede zijn om (delen) van het terrein met minimaal 2,5 meter op te hogen waarbij een totale hoeveelheid van meer dan 5000 m³ voor nodig is. Wij verzoeken om de mogelijkheden voor grootschalige toepassingen beleidsneutraal uit het Bbk over te nemen en onderdeel c. (van het 1^e lid van artikel 4.1264) weer toe te voegen aan artikel 4.1269 1^e lid onderdeel b.

O Begripsomschrijvingen:

Bij de definities van partij baggerspecie en partij grond staat bouwstoffen; dit moet volgens ons baggerspecie en grond zijn.

Nota van toelichting

Op blz. 123, in § 9.5 staat in de een na laatste alinea, laatste zijn de term 'mengen'. Met deze term wordt hiermee volgens ons 'samenvoegen' bedoeld. Het mengen van grond is zoal u ongetwijfeld weet bij wet verboden.

Wij gaan er vanuit dat met onze inbreng serieus rekening zal worden gehouden in de verdere ontwikkeling van de regels onder de Omgevingswet. Mocht er verdere toelichting gewenst zijn dan horen wij dat graag.

Met vriendelijke groet,

K3/Grondbank GMG